

داستان ازدواج شهربانو با حسین بن علی، دروغی تاریخی

« توضیح المسائل »
نوشته دکتر شجاع الدین شفا

چون مرکز اصلی تشیع مملکت ایران بود، از همان آغاز کار مکتب روحانیت مبارز مناسب دید که سادات بزرگوار، همانطور که از جانب پدر به خاندان رسالت میرسند، از جانب مادر نیز به خاندان سلطنتی ایران برسند تا " نسب از دوسو" برده باشند. و همان وقت این کشف تاریخی مهم صورت گرفت، که امام حسین، پدر امام سجاد، با شهربانو دختر یزدگرد آخرین پادشاه ساسانی ازدواج کرده و امام سجاد زاده این زناشویی بوده است:

" در احادیث معتبر است که شهربانو دختر یزدگرد پسر شهریار ساسانی با خواهرش "کیهان بانو" یا "جهان بانو" در عهد عثمان یا در زمان خلافت امیرالمومنین، در یکی از جنگهای خراسان اسیر شدند و به مدینه فرستاده شدند. امیرالمومنین عنوان این دو شاهدخت را از اسارت و کنیزی به عنوان دو دختر محترم و آزاد تغییر داد و مخیرشان کرد که خواستگار دلخواه خود را بپذیرد. شهربانو میان امام حسن و امام حسین برادر کوچکتر را قبول کرد و گفت که:

" دختر دوشیزه را مردی دوشیزه باید." و کیهان بانو محمد بن ابی بکر را به همسری خود برگزید. و قاسم بن محمد که از کیهان بانو بدنیا آمد با علی بن الحسین سیدالعابدین که فرزند شهربانو است خاله زاده به حساب میآیند. شهربانو شاهدخت ایرانی هنگام وضع نخستین حمل خود از دنیا رفت و نتوانست پسری مانند علی ابن الحسین را در دامان خود ببیند. " (نقل از کتاب معصوم پنجم حسین سید الشهداء، تالیف جواد فاضل).

این افسانه، بخصوص در دوران صفوی که تثبیت ارتباط تشیع با ایران مورد توجه و تشویق خاص سلاطین بود قبول عام یافت و احادیث متعدد در تایید آن نقل شد، که البته اشکال کار همه آنها این بود که صحت این روایات با بدیهیات تاریخ تطبیق نمیکرد. به این تناقض، در کتاب تشیع علوی و صفوی چنین اشاره شده است:

" علامه مجلسی در بحارالانوار، جلد یازدهم، پس از نقل اخبار چندش آوری درباره ازدواج امام حسین با شهربانو، نقل میکند که مادر امام سجاد، زین العابدین، دختر یزدگرد بود که در زمان عمر او را به اسارت به مدینه آوردند و او امام حسین را پسندید و از او تنها یک پسر بدنیا آمد که همین امام سجاد است. (تذکر دکتور شریعتی: میدانیم که امام در سال ۳۸ هجری متولد شده است، یعنی ۲۰ سال پس از ازدواج مادرش با امام حسین)!

در این قصه تصریح شده که شهربانو از اسرای فتح مداین است و عمر قصد داشت او را بکشد و حضرت امیر نجاشش داد ولی سازندگان این داستان متوجه نشده اند که وقتی میخواهند نشان دهند که امام سجاد نواده یزدگرد است و مادرش شهربانو، این اشکال پیش میاید که امام حسین باید در سال ۱۸ هجری، در سن ۱۵ سالگی ازدواج کرده باشد، و امام سجاد فرزند او، در سال ۳۸ متولد شده است، و تصریح هم شده که شهربانو جز وی فرزند نیآورده است.

علامه مجلسی که متوجه عیب کار شده، این راه حل را برای رفع اشکال یافته است که بگوید: بعید نیست که در این روایت کلمه عمر تحریف کلمه عثمان باشد، یعنی قضیه در زمان عثمان اتفاق افتاده، اما بجای عثمان، عمر نوشته اند. اگر بتوانیم چنین اشتباهی را باور کنیم، آن اشکال رفع میشود، اما اشکال دیگری شبیه به آن پدید میآید. و آن اینکه باز میان شکست یزدگرد و اسیر شده خانواده اش بیست سال فاصله میافتد.

توجیه علامه مجلسی از این که چرا شهربانو نام خود را به حضرت امیرالمومنین "جهانشاه" بیان کرد و آن حضرت آنرا به "شهربانویه" تغییر دادند بسیار جالب است: " برای اینکه شاه از اسامی خدای تعالی است ! "

این نیز جالب است که طبق حدیث موثق؛ شهربانو میگوید:

من قبل از ورود لشکر اسلام به ایران مسلمان شدم، زیرا شبی خواب دیدم که حضرت پیغمبر همراه امام حسین آمدند به خانه من در کاخ یزدگرد و آن حضرت در خواب مرا برای امام علیه السلام عقد فرمود، و شب بعد نیز حضرت فاطمه علیه السلام آمد و مرا به اسلام خواند و من مسلمان شدم.

بدین ترتیب معلوم میشود که اول مراسم ازدواج دختر مجوس پادشاه ساسانی با پسر پیغمبر انجام گرفته است و بعد مراسم مذهبی ورود این دختر به اسلام! "

در حدیث معتبر دیگری که قبلاً نقل شد (صفحه ۳۰۲) خواندید که حضرت محمد عین همین کار را در مورد نرجس خاتون نواده قیصر روم کرده، یعنی باتفاق امام حسن عسکری در خواب به کاخ قیصر رفته نرجس خاتون را برای امام علیه السلام عقد فرموده اند، و شب بعد نیز حضرت فاطمه علیه اسلام آمده و این دختر را مسلمان کرده اند.

ظاهراً راویان بزرگوار حدیث یا این نحوه کار را از عادات خاص رسول الله میدانسته اند، یا ابداع دیگری به عقلشان نمیرسیده است.

گردآورنده:
شاهین کاویانی

<https://derafsh-kaviyani.com/>
<https://the-derafsh-kaviyani.com/>